
VEŘEJNÁ SPRÁVA

(základní vymezení)

Doc. PhDr. Jan Šelešovský, CSc.
KVE

OBSAH PŘEDNÁŠKY

- 1. Vymezení veřejné správy
 - 2. Veřejná správa v užším a širším smyslu
-

Aspekty vymezení veřejné správy

- **Určitý druh činnosti** (spravování) – pojetí dynamické či funkční
- **Instituce, které správu vykonávají** – pojetí statické, strukturální, organizační
- **Ze správního pohledu** se VS rozumí správa veřejných záležitostí, realizovaná jako projev výkonné moci ve státě, a to na základě zákonů a k jejich provedení.

Vymezení veřejné správy

- **Pozitivní definice** vymezují VS jako činnost, při jejímž výkonu jsou správní úřady (orgány) vázány nejenom právními předpisy, ale též rozhodnutími vyšších správních úřadů (orgánů)
- Některými autory bývá tato vázanost doplněná politickou, právní a finanční odpovědností VS (především vlády) parlamentu – je to považováno za základní **znak moderní VS**

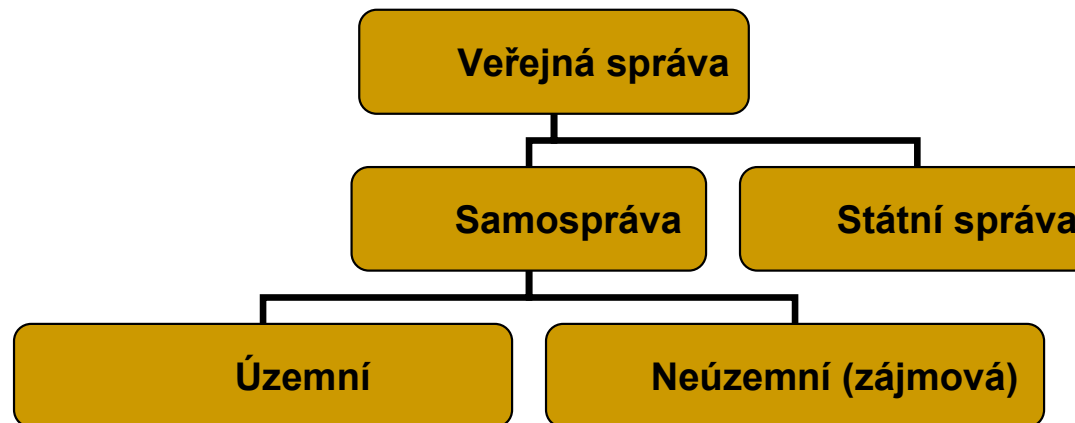
Vymezení veřejné správy

- Vzhledem k obtížnosti pozitivního vymezení VS se správní nauka často uchyluje k **negativnímu** vymezení VS, které vychází z materiálního pojetí z dělby státní moci a z poznatků, že moc zákonodárnou a soudní lze na rozdíl od moci výkonné (kterou představuje VS) jako činnost uspokojivěji definovat
- Jde o tzv. substraktivní vymezení VS, podle něhož je VS souhrnem činností, které nelze kvalifikovat jako zákonodárství nebo soudnictví

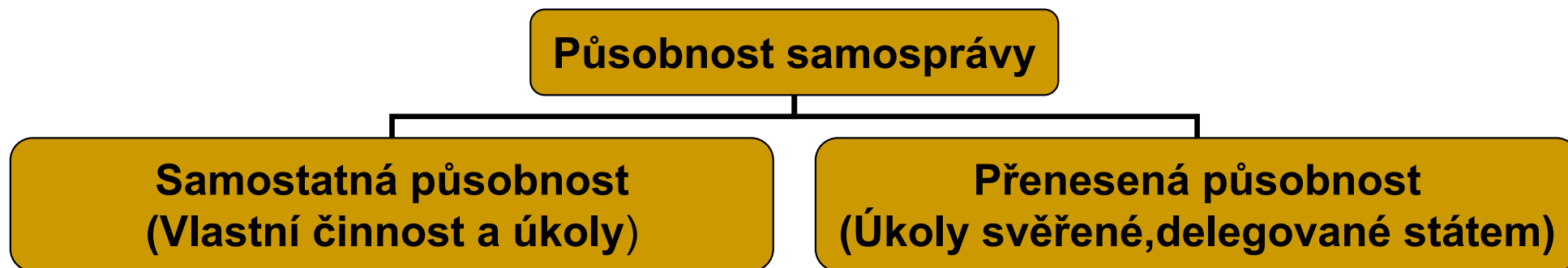
Veřejnou správou rozumíme

- **Soustavu řídicích a výkonných činností, které vyplývají z objektivní potřeby uspořádané společnosti**
- **Člověku je geneticky dáno žít ve společnosti druhých lidí – z toho vyplývá právě ona objektivní potřeba**
- **Pro výkon a řízení činnosti VS si společnost na území státu vytváří specializované instituce**
- **System těchto institucí a jejich činností pak vytváří významný prvek společnosti nazývaný VS**
- **VS měla a má svůj historický vývoj, ve kterém se odráží všechny znaky vývoje společnosti**
- **Sama o sobě má VS na vývoj společnosti nezanedbatelný vliv**
- **VS = státní správa a samospráva**

Členění veřejné správy

Působnost samosprávy

VEŘEJNÁ SPRÁVA V UŽŠÍM SMYSLU (standardní klasifikace)

Státní správa (stát)	Samospráva (veřejnoprávní korporace)
Vláda Ministerstva Jiné ústřední správní úřady Další správní úřady (např. ÚFO, CO)	Územní (obce, kraje) Neúzemní (komory, svazy, akademická, odborářská, náboženská, národnostních menšin apod.)

VEŘEJNÁ SPRÁVA V ŠIRŠÍM SMYSLU (nestandardní – K VE)

Státní moc

Státní moc		
Moc zákonodárná	Moc výkonná	Moc soudní
Parlament	Prezident Vláda Správní úřady	Soudy

Modifikovaný příklad VS v širším smyslu – Polská ústřední státní správa

Státní správa	Vládní správa	Územní samospráva
Úřad prezidenta, Úřad Sejmu, Úřad Senátu, NKÚ, Úřad Ombudsmana, další úřady	Úřad předsedy vlády, ministerstva, ústřední správní úřady a územní správní úřady (dekoncentráty)	Obecní Okresní Krajská

Soustava „mocí“

- Moc zákonodárná
- Moc výkonná
- Moc soudní

- „Moc kontrolní“
- „Moc monetární – ústřední banky“
- „Média“

System veřejné správy zahrnuje

- **Soustavu institucí, jejich prvků a vazeb mezi nimi**
- **Soustavu zákonů, podzákonných norem, individuálních správních rozhodnutí a aktů**
- **Soubory pracovníků alokovaných do jednotlivých institucí a organizačních jednotek**
- **Soubory pravidel, pracovních postupů a činností**
- **Komunikační soustavu, soubory informací a nosičů**
- **Množinu kanceláří, budov, techniky a hmotného zabezpečení**

PARLAMENT ČR

- **Parlament je tvořen dvěma komorami, a to Poslaneckou sněmovnou a Senátem. Každá komora si volí svého předsedu a místopředsedu a zřizuje jako své orgány výbory a komise. Hlavní činností Parlamentu je **přijímání zákonů** a dále **kontrolní činnost** vůči exekutivě (vládě). Tím je určen i jeho význam pro fungování veřejné správy.**

POSLANECKÁ SNĚMOVNA

- Schvalování zákonů
 - **Kontrola exekutivy**
 - **Schvalování rozpočtu a st. záv. účtu**
 - Interpelace ústní a písemné
 - Vyšetřovací komise
 - Petice, jiná podání občanů
 - Návrh na vyslovení nedůvěry vlády
-

SENÁT

- Schvalování zákonů **(ne SR!)**
- Požadovat informace od členů vlády, vedoucích správních úřadů a orgánů ÚSC
- Petice, jiná podání občanů
- Veřejná slyšení Senátu
- Veřejné slyšení výboru

PARLAMENT ČR

Poslanecká sněmovna	Senát
200 poslanců	81 senátorů
4 roky	6 let (každé 2 roky volba třetiny senátorů)

VLÁDA (EXEKUTIVA)

- **Je vrcholným orgánem moci výkonné a skládá se z předsedy, místopředsedů a ministrů. Vláda je odpovědná Poslanecké sněmovně. Funkci vlády nelze zužovat jen na řízení a výkon veřejné správy. Její činnost obsahuje politické vedení správy a organizování její činnosti a dále má výrazný podíl na utváření vnitřní a zahraniční politiky státu. Vláda si může vytvářet poradní orgány. Výkon vládních funkcí v oblasti státní správy je pak realizován soustavou různých institucí.**

PREZIDENT

- **Je volen Parlamentem na společné schůzi obou komor na období pěti let. Prezident není z výkonu své funkce odpovědný. Za rozhodnutí prezidenta, které vyžaduje spolupodpis předsedy vlády, odpovídá vláda. Prezident zejména jmenuje a odvolává předsedu a další členy vlády, svolává zasedání Poslanecké sněmovny a rozpouští ji, jmenuje soudce Ústavního soudu, jmenuje členy Bankovní rady ČNB, jmenuje prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu, podepisuje zákony, zastupuje stát navenek, je vrchním velitelem ozbrojených sil, vyhlašuje volby do obou komor, jmenuje soudce, jmenuje a povyšuje generály apod.**

SOUDNÍ MOC

- **Soudní moc** vykonávají jménem republiky nezávislé soudy. Soudci jsou při výkonu své funkce nezávislí a jejich nestrannost nesmí nikdo ohrožovat. (**Struktura: NS, vrchní soudy, krajské soudy, okresní s.**)

SOUDNÍ MOC

- **Nejvyšší správní soud** je vrcholným soudním orgánem ve věcech patřících do pravomoci soudů ve správním soudnictví. Ve správním soudnictví poskytují krajské soudy a Nejvyšší správní soud ochranu veřejným subjektivním právům fyzických a právnických osob. Nejvyšší správní soud v rámci této ochrany především dbá o zákonnost a jednotu rozhodování krajských soudů a správních orgánů tím, že rozhoduje o kasačních stížnostech směřujících proti pravomocným rozhodnutím krajských soudů ve správním soudnictví, jimiž se stěžovatelé domáhají zrušení napadených rozhodnutí. Nejvyšší správní soud dále rozhoduje ve věcech volebních a ve věcech rozpuštění politických stran a politických hnutí, pozastavení nebo znovuoobnovení jejich činnosti. Do pravomoci Nejvyššího správního soudu patří rovněž rozhodování některých kladných nebo záporných kompetenčních sporů mezi orgány veřejné správy.

ÚSTAVNÍ SOUD

- Zvláštní roli sehrává **Ústavní soud**, který je soudním orgánem ochrany ústavnosti. Ústavní soud se skládá z 15 soudců, kteří jsou jmenováni na dobu 10 let. Ústavní soud zejména rozhoduje o zrušení zákonů nebo jejich jednotlivých ustanovení, které jsou v rozporu s ústavním zákonem nebo mezinárodní smlouvou.

KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV

- K soudní institucionální struktuře je snad možné nepřímo přiřadit **Kancelář Veřejného ochránce práv**, který působí k ochraně osob před jednáním úřadů a dalších institucí, pokud tato jednání jsou v rozporu s právem, neodpovídají principům demokratického právního státu a dobré správy, jakož i před jejich nečinností.

NKÚ VYKONÁVÁ KONTROLU

(Ústava a zákon č. 166/1993 Sb., o NKÚ)

Nejvyšší kontrolní úřad je nezávislý orgán, který vykonává kontrolu:

- hospodaření se státním majetkem a finančními prostředky (**výjimka ÚSC v samostatné působnosti**)
- státního závěrečného účtu
- plnění státního rozpočtu
- prostředky poskytnutými ČR se zahraničí a za záruky státu
- vydávání a umořování státních CP
- zadávání státních zakázek

SUBJEKTY KONTROLY NKÚ

- **organizační složky státu**
 - **právnícké a fyzické osoby**
 - **ČNB (jen provozní rozpočet)**
 - **FNM, ČKA, EGAP, ČEB**
-

ČNB (zák. č. 335/2002 Sb., o ČNB)

- Je ústřední bankou státu a hlavním cílem její činnosti je **stabilita cen**. Do její činnosti lze zasahovat pouze na základě zákona.
 - postavení veřejnoprávního subjektu
 - kompetence správního úřadu
 - hlavní cíl: péče o cenovou stabilitu
 - určuje měnovou politiku
 - řídí peněžní oběh, platební styk a zúčtování bank a zajištění bezpečnosti platebních systémů
 - **vykonává integrovaný dohled nad finančním trhem**
 - **poradní funkce vůči vládě**
 - **vede účty státu**
 - **dává do prodeje státní dluhopisy**
 - **eviduje CP vydávané ČR se splatností do 1 roku**
 - stanoví režim kurzu české měny
 - atd.
-

■ KONEC

